

Sülemlemise vältimine, kunstpered, ema andmine peresse

Kokkuvõte Lääne-Virumaa mesindusõppusest Inju mesilas 27.05.2009.a.

Lektor Maire Valtin, lektorileping PR-5-1.5-49

Mesindusloeng toimus Eesti mesindusprogrammi raames, mida toetab Euroopa Liit

Varakevadest alates käituvad ja arenevad erinevad mesilastõud igaüks omamoodi, sellega tuleb hooldustehnikat valides arvestada. Sülemlemise kutsuvad esile noorte mesilaste kitsad olmetingimused, halb õhutus, korjepaus, päriilik sülemlemiskaldumus, mesilasema vananemine. Mesinik peab olema lausa hiromant ja oskama ette aimata mesilaste käitumist erinevate olukorda tekkimisel peres.

Mesilaste käitumise prognoosimine ongi kõige keerulisem. Perele piisavalt tööd andes ja kärjepõhjaga laiendades leiavad rakendust pidevalt juurde kooruvad noored mesilased, kes on kõvad ehitusmeistrid ja ka ideaalsed lapsehoidjad. Peaasi, et oleks keda hoida ja mida ehitada.

Kõige suuremaid vigu tehakse sellega, et ei osata ära arvata seda plahvatuslikku pere kasvu mai lõpus ja ei anta piisavalt raame nektari paigutamiseks. Mesilased veavad emale munemiseks ettenähtud kärjed nektarit ja õietolmu täis ning ruumikitsikus sunnib sülemlemisele kaldumist.

Sülemlemisele kalduval perel kaob töö tegemise tuju. See võib juhtuda enne vaarika õitsemist, kui tekib korjepaus. Pere on suur ja valmishaudmest koorub aina lisa, aga tegevust napib kogu perele. Kui tegu on tumedate ja tigidate mesilastega, ei aita pere laiendamine ega emakuppude maha võtmine. Kui ema pole enam võimalik leida, tuleb pere poolitada ja paari tunni pärast peret vaadates näeme, et emata pere otsib ema taru esiküljelt. Seda peret korralikult laiendades saame jälle töötava pere. Teisele poolele perele võib jätta ühe ilusa emakupu kui ei ole anda paarunud noort ema. Hea oleks anda kasvõi emakupp või paarumata ema, kes on kasvatatud tõuema munetud vaglast. Ikka parem kui sülemleja pere emakupp.

Korpustarudes tekkinud sülemitungi katkestamiseks võtan maha emakupud ja lõhun ära haudmepesa. Nimelt tõstan pealmise korpuse alla uue korpuse kärjepõhjaga. Nüüd tekkis nagu sülemlemise efekt. Terve korpusetäis mesilasi kadus kuhugi kõrgemale ja tekkis tühik, mis tekitas peres kaose. Pere hakkab tegutsema selle nimel, et tühik täita ja asub hoolega uuesti tööle. Selline teguviis toimib ikkagi normaalsete itaalia tõugu või itaaliaseguste mesilaste puhul. Metslaste n.ö. suurte ristandite juures see ei anna mingit tulemust. Siit ka meeldetuletus mesinikele, tegelege ikka tõuarendusega. Omal lihtsam mesindada ja töö kergem ning tulu suurem.

Kunstpere on pere, mis tehakse erinevatest tugevatest peredest võetud haudmeraamidest koos mesilastega ja millele antakse kas emakupp, noor paarunud ema või hoopis paarumata. Kunstpere tegemise eesmärk on nõrgendada tugevaid peresid, sest peakorje veel kaugel. Ka mesila laiendamise või perede müümise eesmärgil.

Kunstperele raputatakse alati juurde paarilt kolmelt raamilt noori mesilasi, sest lennumesilased lendavad oma peresse tagasi. Kunstpere tegemisel peab olema veendunud, et põhipere ema ei satuks tehtavasse kunstperre.

Mesilasema andmine sama tõugu mesilastele on lihtne. Vana võetakse lihtsalt ära ja uus ema asetatakse puuriga, milles on pudersööt raamide vahele. Järgmisel päeval võib ema vabastada.

Tigidatele mesilastele tuleks ema anda siis kui kogu haue on kaanetatud. Vahel lastakse uuel emal muneda mõni muna ja siis kasvatatakse sellele haudmele kohe kupud ning kasvatatakse ise uus ema. Kindlasti peaks jälgima kuidas mesilased toimivad, et ära hoida antud ema hävitamist. Mõnele perele tulebki anda mitu ema, sest esimese nad hävitavad nii ehk nii. Jällegi põhjendus, miks pidada tõupuhtusele kalduvaid mesilasperesid.

Sülemlemispalavikus perre ei tohiks anda munevat ema, parem on anda emakupp. Kui tekib kahtlus, et haudmeta peres ema puudub, siis tuleb anda teisest perest vakladega raam ja kahe päeva jooksul ehitab emata pere sellele aseemakupud.